VASİYETİM NASİHATİMDİR

ALEV ALATLI

SÖYLEŞİ: AYŞE BÖHÜRLER

ALEV ALATLI

ALEV ALATLI 1944 İzmir doğumlu. Liseyi Japonya'da okudu, ekonomi ve istatistik lisansını ODTÜ'de, ekonomi ve ekonometri yüksek lisansını ABD Vanderbilt Üniversitesinde tamamladı. Felsefe, ilahiyat, düşünce ve medeniyet tarihi alanlarına yöneldi. Filistin meselesinin duyurulmasına katkıda bulunmak için Edward Said'in *Haberlerin Ağında İslam* (1985) ile *Filistin'in Sorunu* (1986) kitaplarını tercüme etti. Filistin davası konusunda yaptığı çalışmalardan dolayı 1986'da Yaser Arafat tarafından "Özgürlük Madalyası"yla onurlandırıldı. 2005'te uzun yıllar Mütevelli Heyeti Başkanı olarak görev yaptığı Kapadokya Üniversitesini kurdu. 1987 yılında Türkiye Yazarlar Birliği Ödülü'nü; 2006 yılında ise Mikhail A. Şolokhov 100. Yıl Edebiyat Ödülü'nü aldı. 2014 yılında edebiyat alanında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nün sahibi oldu. 2 Şubat 2024 tarihinde ebediyete irtihal etti ve Eyüp Sultan Camisinde kılınan cenaze namazının ardından, Mihrişah Valide Sultan Haziresine defnedildi.

Yayımlanmış eserleri: *Yaseminler Tüter mi, Hâlâ?* (1985), *Aydın Despotizmi* (1986), *İşkenceci* (1987), nehir romanlarından ilki "Or'da Kimse Var mı?"; *Viva La Muerte! Yaşasın Ölüm!* (1992), '*Nuke*' *Türkiye!* (1993), *Valla, Kurda Yedirdin Beni!* (1993) *O.K. Musti! Türkiye Tamamdır!* (1994), *Beyaz Türkler Küstüler* (2013) olmak üzere dört romandan oluştu. "Schrödinger'in Kedisi" ise *Kâbus* (2000) ve *Rüya* (2001) ile birlikte iki eserden meydana geldi. *Aydınlanma Değil, Merhamet* (2004), *Dünya Nöbeti* (2005) ile *Eyy Uhnem! Eyyy Uhnem!* (2008) "Gogol'un İzinde" üçlemesini oluşturdu. *Kadere Karşı Koy A.Ş.* (1995) romanı ile nesir-nazım denemesi *Eylül* 1998 (1999) dışındaki *Hollywood'u Kapattığım Gün/ Suç Ortağı Hollywood Kaan'ın Kitabı* (2009, 2020), *Funda'nın Mutfak Rehberi* (2011), *"Ben Böyle Düşünüyorum!" Demekle Olmuyor!* (2018), *Fesüphanallah!-Nasihatname 1* (2019) ve *Hafazanallah!-Nasihatname 2* (2019) kitapları ise düşünce, hayat ve siyaset alanındaki çalışmalarıdır. Ayrıca röportajlarından oluşan *Kelebek Etkisi Söyleşileri I-II* (2020), *Dünyayı Bilmeyen Dünyanın Maskarası Olur* (2025), *Geçme Namert Köprüsünden* (2026) ile makalelerinin derlendiği *Şimdi Değilse Ne Zaman?* (2002), *'Hayır!' Diyebilmeli İnsan!* (2003), *'Hatırla!' Geçmişin Geleceğindir* (2004), *Yorumsuz* (2008) ve *Aklın Yolu da Bir Değildir* (2009) kitapları bulunmaktadır. Derleyen olarak önemli rol üstlendiği ve Türkiye'de ilk defa yapılan dört ciltlik *Batı'ya Yön Veren Metinler* (2010) ve iki ciltlik *Bize Yön Veren Metinler* (2014) isimli eserler ise yaklaşık üç bin yıllık düşünce serüvenine ışık tuttu.

AYŞE BÖHÜRLER Yazar, yapımcı ve siyasetçi. 1963 Kayseri doğumlu. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesini bitirdi. 1995-2007 yılları arasında Kanal 7 televizyonunda kadın, eğitim, kültür ve tartışma programlarından sorumlu yönetici ve yapımcı olarak çalıştı. Kendi kurduğu yapım şirketinde ulusal ve uluslararası televizyon kanallarına program, belgesel yapımcılığı ve içerik danışmanlığı; *Yeni Şafak* gazetesinde köşe yazarlığı ve çeşitli dergilerde editörlük yaptı. Türk Dil Derneği, Uluslararası Mülteciler Derneği ve İstinye Üniversitesi kurucuları arasında yer aldı. Siyaset, kültür, medya, kadın hakları, mülteciler, İslamofobi ve İslam dünyası konuları, yayıncı ve yazar olarak çalıştığı alanlar arasında bulunmaktadır.

Yayımlanmış kitaplarından bazıları şunlardır: *Duvarların Arkasında/Müslüman Ülkelerde Kadın* (2008), *Yazmasam Ölürdüm* (2010), *Bi Ters Bi Düz* (2015) ve *Mülteci Parfümü* (2017).

Pınar Yayınları
Bereketzade Mah. Okçu Musa Cad. No: 11/3
Beyoğlu-İstanbul
Tel: 0212 293 90 41
www.pinaryayinlari.com bilgi@pinaryayinlari.com
Yayınevi Sertifika No: 45508

Vasiyetim Nasihatimdir
Alev Alatlı

copyright 2026 © pınar yayınları

Pınar Yayınları ■ 636
Alev Alatlı Kitaplığı ■ 9
ISBN 978-625-8675-40-5

Birinci Baskı Nisan 2026

EDİTÖR Asım Öz
KAPAK Ömer Faruk Yıldız
SAYFA DÜZENİ kitapmizanpaj.com

BASKI Egem Basım Yayın
Gümüşsuyu cad. Odin İş Merkezi
B Blok Kat: 2 Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 43624

ALEV ALATLI

VASİYETİM NASİHATİMDİR

SÖYLEŞİ AYŞE BÖHÜRLER

İÇİNDEKİLER

Bana Masal Anlatma - *Ayşe Böhürler* / 7
Edebiyatçının Bir Davası Olmalıdır / 21
Türk Erkeği Bir Melaikedir / 37
Tülbentten Türbana / 55
Bu Memleketi Sokakta Bulmadık / 69
Okumuşların Ambargosu Altındayız / 87
Susmak Benim Kitabımda Züldür / 93
Aydınlanma Tezgâhından Geçmeyen Beri Gelsin / 99
Birleşmiş Milletler Evrensel Dolandırıcılık / 105
Her Yasal Hak Helal Değildir / 113
Özgürlükle Adanmışlık Bir Araya Gelmez / 121
Donald Trump ve ABD Müesses Nizamı / 143
Türkiye Bugün Okumazsa Yarın Mutlaka Okuyacak / 149
Çanakkale Nasıl Hatırlanmalıydı? / 159
Türkiye Batarsa Okyanuslar Taşar / 163
Ergen Muhalefet Ufkumuzu Karartıyor / 173
Batı'dan Doğu'ya Hicret Etmiş Bir Muhacir / 183
Siz Neyseniz Eğitim Sistemi Odur / 215
Mutfak Kadının İktidar Alanıdır / 227
Tahribatı Önleyecek / 239
Tek Bir Sistem Var; İslam / 239
Dizin / 259

BANA MASAL ANLATMA
AYŞE BÖHÜRLER

Her konuyu anlatmaya, altındaki metni anlamayı kolaylaştıracak bir üst başlık sembolik bir isim arayışı ile başlardı. Konuyu tasarlar, başlık atar ardından yazardı. Alev Alatlı ile 1992'de başlayan vefatına kadar süren dostluk bana öncelikle bir metot sahibi olmayı ve düşünmeyi öğretti.

Bu kitaba pek çok başlangıç yazdım çöpe attım! Yazı bir türlü ilerleyemedi. Sonunda ondan öğrendiğim metot ile başlamaya karar verince yazı akmaya başladı. Alev Hoca ile ilgili her yazı özlemimi daha da artırıyor. İnsan hayatında pek çok veda yaşıyor. Pek çok fasıl kapanıyor. Ya da kapatıyor. Yaşanıyor ve bitiyor. Ancak Alev Alatlı ile öyle olmadı. Hayata veda etti ama bana anlattıklarıyla benim hayatımda kapanmayan bir fasıl olarak fikirleriyle yaşıyor. "İlmimin zekâtını vermek istiyorum yavrum. İstiyorum ki hepiniz ömrünüzün üzerine benim ömrümü koyun!" derken de bunu kastediyordu. Dostluğu öğretici olduğu kadar kıymetliydi. Onun için sadece bilgi değil, hâl, tavır, duruş sahibi olmak da çok önemliydi. Kime ne deneceğinden, kime ayağa kalkılıp kime kalkılmayacağından tutun da, bir sofranın menüsünden, özenine ve tabii ki son yıllarda

ölüm ve sonrasına ilişkin pek çok şey bu dostluk sürecinde gündemimize girdi. "Öldüğümüzde arkamızda ne bırakacağız?" sorusu Funda'ya çaktırmadan ana gündemimizdi. Elbette fikrî mirastı bunlar… Belki de bu yüzden bu fikrî mirasın koruyucusu gibi hissediyorum kendimi. Şu hızla akan dünyada beni durduran da bana verdiği bu vazife...

Etrafında bir sabit kişiler vardı bir de gelip geçenler. Her birimize farklı şeyler öğrettiğini de söylemeliyim. Benim nasibime düşenler de bunlardı. Bugün hâlâ her güncel gelişmede yaptığımız yazışmalara, nasihatlerine, kitaplarına, konuşmalarına bakıyorsam gördüğüm bu bilgelik ve yüklediği sorumluluk yüzündendir. En önemlisi de çivisi çıkmış bu acayip dünyada insani olanı korumak gayesiyle tuttuğuna inandığımız dünya nöbetini sürdürmek… O gerçek bir muhacirdi. Düşüncenin Batı kutbundan Doğu kutbuna hicret etmişti… Dedeleri gibi bir uç beyi… Yiğitlik sadece erkeklere has değil, kadınlar da yiğit olur derken tuttuğu dünya nöbetinin tam da bu sınırda bir serhat nöbeti olduğunu hissettirdiği gibi bizi de bu nöbete iştirak ettirdi.

Ruslar romancılara "kâhin" gözüyle bakar derdi. Bu kâhinlik ancak bilgiyle olabilirdi. Bu toplumda olmakta olanı ve sonrasında gelmekte olanı bilmek demekti. Alev Alatlı da kâhin sınıfı romancılardandı. Bunu önceden sohbet masalarında konuştuğumuz konular karşımıza yıllar yıllar sonra bir mesele biçiminde geldiğinde çok daha iyi anladık. Bu kitabı ortaya çıkaran da bu bilgeliğe tanıklığımdır. Bir gün otururken açtığı ve aslında içinde bulunduğumuz zamanda hiç gündemde olmayan ve hatta ilgimizi dahi çekmeyen bir konunun zamanla karşımıza baş mesele olarak geldiğine çok kez şahit olduk. Böyle olunca da yılların içinde yaptığım röportajların fikrî takip olarak önemini çok daha iyi anladık.

Bu girişi yazdığım günlerin gündemi olan New York Belediye Başkanı seçilen Zohran Mamdani kendini "Müslüman, sosyalist" olarak tanımlıyordu. Biz ise Amerikan sosyalizmini ve yeniden dirileceğini 2016 yılından beri konuşuyorduk. Yeni sağ, yeni sol, popülizm, paçozluk, Amerika'da sistemin bozulacağı, eyaletlerin bağımsızlık isteyeceği öngörüsü, Yahudi-Hristiyan Siyonizm'i ittifakı, kopuşlar, ekonomi, Çin, Rusya, Amerika'nın bir ulus değil şirket gibi hareket etmesi, çocuk açlığı, Trump, … Bunun gibi pek çok konuya çok çok önceden dikkat çekmişti. Hepimize "Yahudilik ve Hristiyanlık çalışın!" diye tutturduğunda bu konular pek de gündemde değildi. *Nasihatname* serisine Amerika ile başlaması da bu yüzdendir.

Dünyanın başına bela olan ve olacak olan Amerika'yı tanımadan hiçbir şey anlaşılamazdı. "Tarihi lineer bir çizgide görmeyin, gün gelir geride olan ileri geçer, dip köşe, çalı dibi karıştırın ki dünyaya yeni bir ses verelim…" derken de kastettiği buydu. "Yeni dünyanın delikanlısı Erdoğan'dır, Türkiye'dir!" derken olacakları öngörmüştü. Aydınlanmanın düşünce tezgâhından geçen ezbercilere, hümanizm diyerek insanlığa ait her değeri evrensel soygun düzeninin emrine verenlere itiraz ederken kastettiğini Gazze'de çocukların parçalanmış cesetleri olduğunu gördük. Postmodernizme övgülerin olduğu bir düzlemde "Modern olduk mu ki post'u olsun!" derken bu ters yüz oluşa itiraz ederken karşımıza çıkanın paçozlaşma olduğuna dair tespitini hatırladık.

Onca yıldan sonra bana öğrettiklerinin çerçevesinde yazmaya başlarken, hem bu kitabın girişi için, hem de Alev Alatlı için bir isim arayışı içine girdim. Aklıma gelenlerin hiçbirisi aradığım cevap olmadı. Bu arada yazdığım ilk girişi de ne editörüm ne de Cevat Özkaya beğendi. Alev Hoca'yı benden de eski tanıyan ve Hoca'nın her kafamız karıştığında "Dur bir Cevat'a soralım!" dediği Cevat abi de

yazdıklarımı beğenmeyince çaresiz yeniden oturdum bu girişi yazmaya.

Alev Hoca'nın yarışmalarda bilinmeyen sorular için belirlenen jokerler gibi farklı konularda müracaat ettiği isimler vardı. Sakin akıl insanlardı bunlar! En labirent konuda insan aklını sağ salim limana ulaştırmayı başaran, bağımsız düşünebilen isimler… Pınar Yayınlarının kurucusu Cevat Özkaya da bunlardan birisiydi. Bu nedenle fikri benim için ayrıca kıymetliydi. Alev Hoca'nın habitatında vazife üstlenen bu sakin akıl joker isimler İslamcılardan, şeyda milliyetçilerden, solculardan her görüşten olabilirdi. Kemal Tahir'in deyişiyle "millici" olsunlar yeterdi! Nitekim vefatının öncesinde son saatlerinde başında toplanan insan grubu olarak birbirimize şöyle bir baktık! Bu farklılıkta bir ekibi ancak Alev Alatlı ortak duyguda bir araya getirebilirdi. Cenazesi de öyle oldu. Sağdan, soldan millici-ler kıldı cenaze namazını…

***

Girişe başlık ve bir başlangıç ararken bu jokerlere ben de müracaat ettim. Aradığım isim psikiyatrist Muzaffer Uyar'dan geldi. O bir "Ateş kuşu" dedi. Duyduğum anda "Tamam bu!" dedim. Nihayet bulmuştum. Daha iyi bir tanımlama olamazdı. Türk masallarının başkahramanı, Türk mitolojisinin sembolü "Bir ateş kuşuydu Alev Alatlı…"

Ateş kuşu bir toplumun kendini yeniden var etme gücünü sembolize ediyordu. Bu ülke insanına kaybettiği özgüveni aşılamayı, kendisini yeniden inşa etme gücünü kazandırmayı amaçlayan bir yazara çok yakışmıştı bu isim!

Bununla birlikte hafızamda çok şey canlandı. *Mitolojinin Gücü: Bana Masal Anlatma!* olan programı oluşturma sürecindeki tartışmalarımız geldi aklıma. Doğrusu gönülsüzdüm bu program için. Ayrıca bu isme itiraz ettiğim için

şimdi çok pişmanım. Bu arada Muzaffer Uyar'a ne kadar teşekkür etsem az!

Madem buradan girdim konuya, devamını Hoca'mın metodu ile getireyim. Yani konuyu anlatmaya en sondan başlayayım. Alev Hoca "Eğitim nasıl olmalı?" sorusunu hep bu "sobe" metodunu önererek cevaplardı. "En sonda olanı en önce anlatın, oradan başlayıp geriye gidin!" derdi. "Bir muhasebe elemanı gibi depoya en son gireni en önce çıkarın!" Ben de öyle yapayım. Hoca'mla yaptığımız en son program *Mitolojinin Gücü: Bana Masal Anlatma!* olmuştu. İsmi tabii ki Hoca'ya aitti. Onunla yaptığımız televizyon programlarında isim konusu en çok tartıştığımız konuların başında gelirdi.

Hoca her zaman mitolojiye ilgi duyardı. Mitoloji bilmeden ilahiyat, ilahiyat bilmeden de sosyal bilimler anlaşılamaz der, her nasihat sorana "Türk mitolojisi okuyun!" tavsiyesinde bulunurdu. Ancak ömrünün son yıllarında bu konuya daha çok eğilmeye başladı. *İhmal Edilebilir Nasihatler*'i 150. bölümde bitirir bitirmez mitoloji çalışmaya başladık. Dekor çizimini sevgili dostumuz Günseli Kato'ya havale etti, sembolleri bizzat kendisi seçti. Japonların Amaterasu-Ōmikami isimli tanrıçasını çizmesini istemişti Günseli Kato'dan. Ōmikami güneşi de sembolize ediyordu, pirinci korumayı Japonlara öğretmişti. Ateş kuşumuz da vardı elbette dekorumuzda, bir de turna kuşlarımız. Alev Hoca turna kuşuna Flamingo denmesine müthiş kızardı. Çünkü turna Türklüğün sembolüydü. Mete Han'dan beri şehirlerin koruyucusu sayılan turnalar da dekorda yerini almıştı. Bir de her kültürün mitolojisinde var olan ejderhalar. Dekor şimdi Kapadokya Üniversitesinde. Günseli Kato tabii ki sanatçı yaratıcılığı ile Hoca'nın istediği gibi muhteşem bir dekor çıkardı ortaya.

Alev Alatlı, insanın doğayı anlama çabasını mitlerin ortaya çıkışının önemli sebeplerinden biri olarak görür ve

insanın ilk anlama çabasının yansıttığı bu sembol dilinin tarih boyunca devam eden tüm anlatılarda, arketiplerde yaşadığını söylerdi. Bugüne akan o ilk bilginin peşindeydi. Diğer taraftan Türk mitolojisi bir yana Asya mitolojisinin yok sayılmasını, Yunan-Roma sonrası mitolojisinin en az emperyalizm kadar tehlikeli bulduğunu söylemişti. Bu programı biraz da emperyalizme benzettiği bu tehlikeye dikkat çekmek için yapmak istemişti.

"Kapitalizmi, özellikle bugünkü hâliyle; yani bugünkü vahşi ve elden çıkmış hâliyle ortaya koyan Roma hukukudur bunu hiç unutmamak lazım. Roma hukuku derken ne kastettiğimi tek bir örnekle anlatayım; eşinizin kayıtsız şartsız size tabi olduğu, ona her türlü zulmü yapmanın doğal karşılandığı bir sistemi koyuyorsunuz ortaya. … Benim bütün yapmaya çalıştığım donkişotluk değil. Yel değirmenlerine karşı yürümek gibi bir derdim yok. O kadar aptal değilim olmayacağımı da biliyorum ama kendi ülkemin insanları bir daha düşünürlerse ne diyor bu kadın diye… 'Acaba mı?'yı duyabilirsem Ayşe'ciğim gözüm açık gitmeyecek."

Avrupa ve Amerikan düşünce tarihini yine sobe yöntemi ile sondan gelerek deştiğimiz *İhmal Edilebilir Nasihatler*'den sonra mitoloji konuşmak bir başka seviyeydi. 1990'lardan başlayarak yazdığı şeyleri katman katman yapılandırarak en geriye götürmüş ve ömrünün son yılı ve aylarında bu konuyu program hâline getirmişti. Batı karşısında hep savunma durumunda olan ve koskoca Asya'dan sorumlu olduğuna inandığı Türk insanının her şeyi abartmasına itiraz ediyordu. Biz diyordu "Asya medeniyetinin uç beyiyiz, geldik burada duruyoruz. Bin küsur yıllık bir uç beyliği ile burun buruna olup da sorumsuz olmak mümkün olamaz. Sorumluyuz!"

"Tarih diyelim, Türk tarihini alalım işte belirli bir yıldan başlatıp anlatamazsınız. Mesela Malazgirt Savaşı ile başla-

maz Anadolu'ya giriş. Aynı şekilde örgütlü dinler, Tevrat veya İncil'den başlamaz. Sosyal bilimlerin keza kökü başka yerdedir. Buna dil bilim dâhildir. Geriden başlayan bir şey var çok geriden başlayan. Edebiyat keza, bir yerden başlatamazsınız. Tüm bu başlangıçlar mitolojidedir. İlahiyat fakültelerine mitoloji dersi konmalı. Bütün bilimlere mitoloji koymak zorundasınız koymazsanız bu gitmez."

Mitolojinin Gücü: Bana Masal Anlatma!

Bu ismi programda şöyle izah etmişti. "Yani mitolojidir diye bana bir şeyler anlatma bırak gel şunun doğrusunu konuşalım!" Bunu söylerken izleyicilere de bir vazife yüklemişti. "Mitlerde ortak noktaları ve ortak yargıları bulmak! Hatta bölge bölge başlanır bu uzun bir projedir bugünden yarına olmaz!" diyerek büyük bir proje ödevi de vermişti. Dan Brown'ın *Sırların Sırrı* (2025) kitabını okumaya başladığımda Hoca'nın zamanın ruhunu yakalamak konusundaki akıl yürütmesine, sezgisine bir kez daha gıpta ettim!

Bütün dünya mitolojilerinde yaratılış mitlerinin hepsinde denizle ve büyük ölçüde dişil bir unsurla bir tanrıçayla başlamasına dikkat çekerdi. Bunu derken de Hoca evrensel hiçbir şey olmadığını, her konunun mukayeseli ele alınması gerektiğini savunurdu. "Asya mitolojisi farklıdır. Çünkü Asya'da insanlarla tanrılar arasındaki itişik kakışık mücadele yok denilecek kadar azdır. Asya'da Tanrı köşesine çekilir, izler. Yunan mitolojisindeki gibi insanla didişmez." tespitini yapardı.

Moderni olmayan toplumun postmoderni olmaz!

Alev Alatlı ile yaptığımız tüm söyleşiler, sohbetler "tek bir aklın" çıkarımlarından uzaklaşmak ve birden çok gerçeğin olabileceğini anlamak eksenli ortaya çıktı. Alatlı sadece akıl ve bilgiye dayanarak hüküm vermeyi reddeder, his ve sezgilere de bir o kadar önem verirdi. Her olayın

ardından sorardı: "Sen ne hissettin?" Elinizdeki kitaptaki söyleşiler bilgi kadar bu hislerin de tercümanıdır.

Her bir sohbet bizim kendi hikâyemize, Türkiye'nin hikâyesine paralel gelişti. Bazı söyleşiler günlerce sürdü. Bir kavram ve bir kelime üzerine uzun yazışmalarla ortaya çıktı. Bu nedenle her bir söyleşi sohbetin ötesinde üzerinde çalışılmış konuşmalardır.

Türkiye'nin gündemi, belgeseller ve çeşitli yayınlar için yaptığımız röportajların tamamı elinizdeki kitabı oluşturdu. Kendi yazarlık hikâyesini anlattığı bölümü 2008'de Beykoz'da gerçekleştirmiştik. Orhan Pamuk Nobel Edebiyat Ödülü almıştı. Türkiye ilk defa Frankfurt Kitap Fuarı'nın onur konuğu olmuştu. Biz de Türk edebiyatının hikâyesi ile yazarların hikâyelerini buluşturan *Orhun Yazıtları'ndan Nobel'e Türk Edebiyatı* isimli bir belgesel için Alev Alatlı'nın kapısını çaldık.

"Türk Erkeği Melaikedir" başlıklı röportajı şimdilerde üniversite olan Kapadokya Meslek Yüksekokulunun bahçesinde gerçekleştirdik. *Duvarların Arkasında/Müslüman Ülkelerde Kadın* belgeselinin yapımı için 12 İslam ülkesinde dönüp dolaşıp Türkiye'ye gelmiştim. Türkiye'de kadın meselesine nereden bakacaktık? Bu temel soruyla yaptım o röportajı. Eh tabii Alev Hoca bu, yine şaşırttı ve farklı bir bakış açısı ortaya çıkardı. Feminizm kelimesine her zaman mesafeli dururdu, bizim ruhumuza asla uymadığını düşünürdü. Röportajda konuya farklı bir bakış açısı getirdi…

2014 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri'nde Edebiyat Ödülü'nü aldığında kürsüden yaptığı, ezber bozan, nalına ve mıhına meseleleri dosdoğru ortaya konuşması pek çok tartışmaya sebep olmuş ve tarihe iz bırakmıştı. Konuşma binlerce sayfayı bulan kitaplarının bir sayfalık özeti gibiydi. Merak ettiğim iki şey vardı; kime hangi uyarıyı yapmak istiyordu ve konuşmasında örnek-

lendirdiği isimlerle nereye işaret ediyordu? Konuşmanın akabinde yaptığım röportaj âdeta bir nehir söyleşiye dönüştü, neredeyse bir ay sürdü. Dünyanın yeni bir yol ayrımına girdiği bir çağda, devlet erkânına hitaben yaptığı konuşmanın mesajlarını açmaya ve anlamaya gayret ettim. Tamamen Batılı bir çizgiden; matematik, ekonometri, istatistik, felsefe, ilahiyat eğitimlerinden geçerek kendi deyimiyle akli hicretini gerçekleştiren bir yazarın uyarıları üzerinde düşünmeye değerdi. Bu röportajda Alev Alatlı "Susmak benim kitabımda züldür." diyordu.

"Birleşmiş Milletler (BM) evrensel dolandırıcılık şebekesi olmuş." derken George Orwell'e atıfta bulunuyordu; "Evrensel dolandırıcılığın hüküm sürdüğü zamanda gerçeği söylemek devrimciliktir." diyordu. "Her yasal hak helal değildir!" sözü konuşmaya damga vurdu. "21. yüzyılın en yaman toplumsal projesi, helal olanı, yasal olanla örtüştürmek olsa gerek." derken, "helal" kavramına küresel geçerliliği olan bir değişmezlik, âdeta matematiksel bir sabit niteliği yüklüyordu. Konuşmasındaki her bir kavram tek başına başka bir konuşmaların başlığı olabilirdi, "akli hicret" de bunlardan biriydi ve Batı'dan Doğu'ya seyreden düşünce serüvenini ifade ediyordu: "Ali Şeriati'nin hacca dair söylediklerinin hemen tümünün seküler terminolojide karşılığı olduğunu gördüğüm içindir ki, kendi düşünsel serüvenimi 'akli hicret' diye nitelendirebiliyorum. Biraz bölük pörçük olacak ama Şeriati'nin 'kişinin evinden çıkması, çevresini terk ederek, pak topraklara ulaşması /bu suretle/ çektiği yabancılıkların bitmesi, kendisini bulması' diye betimlediği hac süreci, benim matematik-istatistik-ekonometri üçlüsüyle başlayıp, felsefe tarikiyle, ilahiyata ve nihayet edebiyata ulaşma serüvenimle neredeyse birebir örtüşür. Hatta kendini bulmak, arınmak, pak olmak bağlamında Japonların ahlak kodu Bushido ile de örtüşür ki, bu da bana Tokyo'da okuduğum günlerin armağanıdır."

Alev Alatlı 1992 yılında yayımlanan *Viva La Muerte!* ile başlayan önce dörtleme olarak düşündüğü fakat daha sonra beşlemeye dönüşen "Or'da Kimse Var mı" roman serisinin girişinde temenni olarak şöyle yazmıştı: "Türkiye bugün okumazsa yarın okuyacaktır." Aradan 26 yıl yıl geçti "okumak" temalı 2018 CNR Kitap Fuarı Onur Yazarı olan Alatlı'nın temennisi yine bu cümle oldu. *Viva La Muerte!, Valla, Kurda Yedirdin Beni!, 'Nuke' Türkiye!, O.K. Musti! Türkiye Tamamdır!* Alatlı'nın okuruyla buluştuğu ilk seri romanlardı.

Aydınlanma Değil, Merhamet, Dünya Nöbeti ve Eyy Uhnem! Eyyy Uhnem! kitaplarının yer aldığı "Gogol'un İzinde" serisiyle Glasnost sonrası Rusya'nın nabzını tuttu. "Schrödinger'in Kedisi" serisindeki, *Kabûs ve Rüya* romanlarında 21. yüzyılın yeni dünya düzenini ve "saçaklı mantığı" anlattı. *Safsata Kılavuzu*'nu, *Hollywood'u Kapattığım Gün*'ü, *Beyaz Türkler Küstüler*'i yazdı...

En büyük hayallerinden birisi Kapadokya'da bir üniversite kurmaktı, bunu başardı. 2005'te açılan Kapadokya Meslek Yüksekokulu 2017'den itibaren yoluna Kapadokya Üniversitesi olarak devam ediyor. *Batı'ya Yön Veren Metinler* ile *Bize Yön Veren Metinler* isimli derlemelerin ilk baskıları Kapadokya Meslek Yüksekokulu Yayınları arasından çıktı.

Alev Alatlı her türlü detayı inceleyen, meselelerin en dibine kadar inebilen ama sonuçta bütüne bakan; sızlanmadan tespit ve öneride bulunan; bir bilim insanı titizliğiyle yazan; yol gösteren, işaret taşları döşeyen bir yazardı. Bazı kitaplarının yazım süreçlerine tanık oldum. Mesela 2006'da Mihail Aleksandroviç Şolohov 100. Yıl Edebiyat Ödülü'nü aldığı "Gogol'un İzinde" serisi yedi yıl süren araştırma, gözlem ve yaşam tecrübesiyle ortaya çıktı. Bir yazar olarak yazdığı her esere verdiği emeğin, kelimelerine ve içeriğine gösterdiği titizliğin, özenin en büyük kanıtı,

edebiyatı, Türkçesi ve topluma kazandırdığı kavramları ve onlarca kitabı, televizyon programları ve söyleşileridir.

Kızan Kızsın Suimisal Emsal Olmaz!

Her meselede her kesin hüküm cümlesine itiraz eden bir yazar olarak okura hep farklı pencereler açtı. Türkiye analizleri, Kürt meselesine bakışı, ölüme yabancılaşma-nekrofili ile örgüt yapıları arasında kurduğu bağ, gelecek uyarıları, beyaz turnaları, fuzzy mantığı, safsata kılavuzu, paçozlaşma, aydınlanma yerine merhamet, üzerine düşünmemizi sağladığı kavramlar arasındaydı. "Dünyanın iyiliği için Türkiye" sloganıyla Türkiye'nin dünyanın gidişatına dur diyebileceğine olan inancını ifade ediyordu. Kitapları okura büyük bir dünya kütüphanesinden damıtılmış bilgileri kazandırmıştır. Her zaman hedefleri evrensel, yöntemi yerli bir yazar oldu. Roman yazdı ama okuyucusuyla bir roman yazarının çok üzerinde bir bağ kurdu.

Bilge bir yazar olarak tanımlandı. "Ömrümü, tecrübelerimi ve bilgimi sizin ömrünüze katmak için yazıyorum." dediği ve on bir cilt olarak planladığı *Nasihatname*'nin sadece iki cildini yayımlamaya ömrü vefa etti. Ancak, geride bu söyleşi kitabında olduğu gibi yüzlerce sayfa tutacak söyleşiler bıraktı. Son nasihatlerinden birisi teknoloji ile ilgiliydi. "Merhametin karşıtı bilim veya teknoloji değildir. Ben bilim ve teknolojiyi insanın emrine vermeyen zihniyeti lânetlerim. Günümüze gelince, bilim ve teknolojiyi şaman zikri gibi her şeyin anahtarı olarak görürseniz, merhametten uzaklaşmanız kaçınılmazdır. Bana sorarsanız, merhamet 'gri alan' falan değil, ikili sistemin kutuplarından birisidir. Diyeceğim, merhamet 'beyaz'dır. 'Siyah' olan teknoloji. Güzelim gezegenimiz 'teknoloji' uğruna elden gidiyor, farkında mıyız?" Akademisyenlere bildikleri her şeyi yeniden yorumlamayı, merhameti ve insanı eksen alan yeni bir dünya okuması tavsiye ediyor "unlearn" diyordu.

"18. yüzyılın sonlarından itibaren güçlenen Anglo-Amerikan ortaklığının dillendirdiği yeni dünya düzeninin 'tek din' ilkesinin bir füzyon, Yahudilik-Hıristiyanlık füzyonu olduğunu idrak etmek zorundayız." derken de Gazze'de olacaklara o günden işaret etmişti.

Ukrayna-Rusya savaşı çıktığında Ukrayna'nın kaybedeceğini taaa en başında söylemişti.

Muhakeme ve murakabeye açık aklı ve kalbiyle müthiş bir dosttu benim için. Türkiye'nin geçirdiği pek çok değişimin içinde olaylara bakışını hep çok şaşırtıcı bulmuşumdur. Bir devlet ana ruhuna ve fikrine sahipti. Farklı fikirlerin nasıl mezcedileceğini bize kurduğu sofralarda öğretti. Bir yemek menüsünü de aynı titizlikle hazırlardı. O sofraları birlikte hazırlamaktan, dostları ve ev ahali arasında olmaktan şeref duyduğum Alev Alatlı vefatıyla hayatımda büyük bir boşluk doğursa da eserleriyle büyük bir miras bıraktı. Onun bu ülkeye duyduğu sevgi ve güvenin yakın tanığı olarak Alev Alatlı'yı ve düşünme biçimini herkese anlatmayı bir sorumluluk ve yanında öğrendiklerimin kefareti olarak görüyorum.

Rusların "Edebiyatçılar, romancılar yıldız tozundandır." sözünü sıkça söylerdi. Ve hakikaten o yıldız tozundandı. Hayatımızın merkezinden bir bilge ateş kuşu gibi geçti. Ondan nasibime düşenleri bu kitapta paylaşıyorum.

Okuduğunuz kitaptaki söyleşilerin çoğunu Alev Hoca'nın mutfağında ya da çalışma odasında yaptık. Tüm bu sohbetlerde bize yer yer eşlik eden, katlanan, hizmet eden, hayatımızı kolaylaştıran kızı Funda'ya, damadı Kaan'a ve çok sevdiği torunları Emre ve Zeynep'e teşekkür ederim. Bu röportajlar, programlar çok da kolay olmadı. Böyle zamanlarda bana destek olan çocuklarıma; Zeyd, Serra ve Zehra'ya ayrıca müteşekkirim. Yaptığım her iş onların öz-

verileri ve Alev Hoca'nın tanımıyla gönüllü feragatleri ile gerçekleşebildi.

Vefat ettiği gün Prof. Dr. Mustafa Kara'dan bir e-posta aldım. Türk-İslam geleneğine uyarak vefatına düşülen tarihi de buraya bırakıyorum:

Alev Alatlı'nın Vefatına Tarih

Balkanlardan gelen uzun seyahatimdir

Yazdım ve konuştum, benim hasenatımdır

Şimdi bu son sözüm vefatımın tarihi:

"ALATLI: NASİHATİMDİR VASİYETİMDİR" 2024

Ayşe Böhürler, 21 Aralık 2025 Ankara.

EDEBİYATÇININ BİR DAVASI OLMALIDIR

Her yazarın yazmaya başlaması, yazar olmaya karar vermesi farklı saiklerle gerçekleşiyor. Sizin kişisel tarihinizde yazarlığınız nasıl şekillendi? Yazmaya ne zaman başladınız?

Şimdi benim yazarlığımın bir başlangıcı olduğunu söyleyemem, bildim bileli yazıyorum çünkü. Çocukluğumda okuduğum kitapların ikinci cildini yazardım kafamda. Robinson Crusoe gitmiş Londra'ya, adadan kurtuluyor. Ben Londra'ya gittim de ne oldu, diye başlardım oradan tekrar. Ya da Cuma'ya ne oldu? Cuma nerde kaldı, öldü mü kaldı mı, ne oldu? Olayların bitmediği kitaplarım vardı. Hiçbir şeyin sonu yok gibi. Bu da bir ilginç bir ruh hâli oluyor. Çünkü alıştığımız anlamda kurguyu bir başka gözle görmek imkânı sağlıyor.

Hani kurgu tamamdır ama onlar ermiş muradına, gökten düştü üç elma, biz erdik kerevetine falan böyle bir şey değil benim hayatım. Roman anlayışım da böyle değil dünya anlayışım da. Şimdi böyle bir ruh hâli olduğu zaman iyi bir gözlemci oluyorsunuz bir kere. Ne oluyor, diye gözlemliyorsunuz. Gözlemlemek yetmiyor. Çünkü nihayet gözlem bir kesit ama bunun önü var arkası var. O bakımdan hep yazıyordum. Bu işin bir tarafı… Diğer tarafı kitapları çok

küçük yaşta keşfettim ve şunu fark ettim: Her bir kitap insanın ömrüne bir ömür daha katıyor. Bu beni çok ilgilendirdi.

Gördüğüm kadarıyla sizin için okumak apayrı bir serüven. Âdeta bir yazarın dönemine, yaşadığı coğrafyaya seyahat... Onun bir ömür edindiği tecrübeyi devralmak gibi... Sanki bir anlamda hayatın sürekliliği, ölümsüzlüğü gibi...

Ama bence ölümsüzlük okuyarak mümkün... Çünkü her okuduğunuz kitap size bir başkasının hayatını ekliyor. Tolstoy okuyorsunuz bir Tolstoy kadar yaşamış oluyorsunuz. 82 yıl müthiş bir deneyim ve tarihin bir döneminde. Veya bir başka yazar okuyorsunuz o size bir şey veriyor. Bunu da keşfettiğim zaman hayatımın büyüdüğünü gördüm. Yani 30-40 yaşındayken sanki bilmiyorum kaç yüzyıla sığan bir ömrüm vardı. Böylece dünyayla aramdaki yabancılaşma da kalkıyor. Yunanistan benim için Kazancakis. Ona baktığım zaman Yunan İç Savaşı'nı biliyorum, işte papazların kilisenin ne olduğunu biliyorum. İnsanların başına geleni biliyorum, Mikonos adasını biliyorum vesaire. Böyle bir büyüme biçimi bu. Bu arada yapılması gerekenler var mesela okumak, daha doğrusu resmî okullar, üniversiteler. Bu merakım benim, okula da dönüştü. Bir ders kitabı benim için bir kitaptı ve ben daha sömestrin ilk iki haftasında bütün kitapları okumuş olurdum meraktan. Türkçe kitapları hiç dayanmazdı illa bakardım içinde ne var, diye. Matematiği okurdum, coğrafyayı hele bayıla bayıla. Çünkü görmem lazım ya nerde yaşıyorum. Bu da bir başka bir yapı kazandırdı.

Coğrafya sizin için çok önemli. Babanızın görev yaptığı mahrumiyet bölgeleri dâhil olmak üzere gittiği her yerde mutlaka masasının üzerinde büyük bir haritanın serili olduğunu ve çok küçük yaştan itibaren size harita okumayı öğrettiğini söylemiştiniz. Bu bilgi sizin hayatınızı nasıl etkiledi?

Benim için İstanbul'un Beykoz'unda oturmak bana yetmez. İstanbul, Beykoz, Marmara, dünyanın bu bölgesi, Avrupa bu tarafta, Asya bu tarafta… Böyle geriye zum yaptığınızı düşünün. Bunu yaptıktan sonra benim gözüm hep yukarıya döner yani hep oturduğum yerlerde hangi burç kümesinin hangi yıldız kümesinin nerden doğduğunu bilirim. Param olduğu zaman ilk yaptığım iş, 1963 yılındaydı sanırım, bir teleskop edinmek oldu ve bir yıldız haritası.

Dünyanın neresinde olursam olayım artık şimdi hele bilgisayarlar ve internet vasıtasıyla olduğum yerde mutlaka bir yıldız haritası çıkarırım. Yıldızları, hangi yıldız nerden parlıyor bilirim. Bu tuhaf bir koordinasyon duygusu… Koordinatları öğreniyorsun. Sağımda ne var solumda ne var şeklinde büyük bir şey bu. Yerle gök arasında da bir uyum hissediyorsunuz. Şimdi bunlar olunca hadiselere de dünyaya da başka türlü bakmaya kalkıyorsunuz. Dolayısıyla yazmasam edemezdim. Benim tek yolum bu hissettiğimi toparlamaktı. Ve bunların bana getirdiği bakış açısını ortaya dökmekti.

Yazarken neyi merkeze alıyorsunuz, neyin peşindesiniz? Eserlerinizde Türkiye'yi, Türk aydınını, gelecek kurgularını, Kürtleri, Ülkücüleri, Kemalistleri, Beyaz Türkleri ve Rusya'yı anlattınız. Her romanınızda farklı bir format kullandınız. Fizikten sosyolojiye, tarihe, bilimkurguya, ilahiyata birçok disiplinden beslendiniz, bunları konu ettiniz. Kitaplarınızda konular kadar tarzınız da farklılık gösteriyor? Tekrar sorayım neyin peşindesiniz?

Tabii tabii, şimdi şöyle: yalnız orda bir şeyi düzelteyim. Ben Türk aydınını yazmadım, şöyle söyleyeyim ben Türk toplumunun peşindeyim. Bu toplumun muhteşem bir toplum olduğuna inanıyorum ve çözülmesi gerektiğine inanıyorum. Neden? Bu bir entelektüel meraktan ziyade başına çok şey geliyor çözülmediği için. Anlaşılmamış bir toplum olduğunu düşünüyorum çok yalnız bir toplum olduğunu

düşünüyorum Türklerin. Ne Doğulular tanır ne Batılılar tanır ne Avrupalılar tanır ne Amerikalılar tanır.

Peki, bunu nasıl tanınır hâle getirelim, bir ses verelim. Peki, bu şovenlikten mi? Hayır! Neden çünkü dünyanın neresinde yaşıyor olsaydım olursa olsaydım veya yaşamasaydım ben insanların ziyan olmasına taraftar değilim, kenara atılmasına taraftar değilim, onlara yafta takılmasına işte, geri zekâlı veya değil veya vahşi veya değil…

Bütün bunları reddettiğim için tanımaya çalışıyorum ne oluyor, diye. Kendi toplumumda da bunu yapmaya çalıştım. Tanımak. Şimdi tanımaya kalktığınız zaman bunu çok doğrudan yapmanız gerekiyor. Yani anlatabilmeniz için gerekirse isim vermeniz gerekiyor.

Aydınların değil toplumun peşindeyim, diyorsunuz ama özellikle ilk kitaplarınızda aydınlara çok atıf var. "Or'da Kimse Var mı?" serinizde her kesimden Türk aydınına bir çağrı da var. Bu romanlarda kimleri anlattınız?

Ben aydınlardan değil sesi çıkanlardan bahsetmek zorunda kaldım. Üç dönem diye düşünmek lazım, arada yazdığım küçük kitaplar hariç, benim okurumu: birinci grup okurum "Or'da Kimse Var mı?" seri kitaplarının okurudur. *Viva la Maurte!, 'Nuke' Türkiye! Valla, Kurda Yedirdin Beni!*, ki o Kürt meselesidir, dördüncüsü de *O.K. Musti! Türkiye Tamamdır!* O da Ülkücü hareketi anlatır. Bir grup okurum böyledir. İkinci bir grup okurum "Schrödinger'in Kedisi" *Rüya* ve *Kâbus*'tur. Çünkü dünya literatüründe, Türkiye'yi bırakın, dünya literatüründe ilk defa kuantum fiziğini sosyal yaşama adapte eden iki kitaptır bu. Biri anti-ütopyadır ötekisi bundan kurtuluşu gösterir. Onların ikisi Türkiye'den ziyade uluslararası tema işleyen iki kitaptır. Rusya'ya ondan sonra geçtim.

Neden Rusya'yı yazmaya karar verdiniz, diye sormak istiyorum. Orada da "aydınlar" üzerinden bir serencam

anlatıyorsunuz. Aydınlanma Değil, Merhamet! ismi de aslında hikâyenin rotasını gösteriyor. Rusya kitaplarınız üzerine yedi yıl çalıştığınızı biliyorum. Büyük bir emek! Neden önemliydi Türk okurunun Rusya'yı bilmesi?

Onun da nedeni şu: Rusya'nın çığlıklarını ben İstanbul'dan duyuyordum. Yani ne zaman ki Moskova Fizik Fakültesinden doktoralı bir hanımı Laleli'de fuhuş yaparken görürsünüz, şu kadar insanlığınız varsa durmanız gerekir. Ne oldu bu insanlara? Buna buna. Çok ağır bir şeydi bu.

Ve insan tecrübesi beni çok etkiledi. 1917'lerde yüzde 2'si okuma yazma bilen bir köylü toplumunu alıyorsunuz, 70-80 yılda hi-tec imparatorluk hâline getiriyorsunuz. Rusya bunu yaptı, inanılmaz bir şey. Ondan sonra birden bu hâle geldi. Tamamen yere yapıştı. Bu, bu müthiş bir tecrübe olmalı, diye içim içimi yiyordu. Sonunda bizim Rusya'yı hiç bilmediğimizi gördüm.

Oysa Ruslarla ilişkimiz çok eskilere dayanıyor. Buna rağmen Rusya'yı tanımadığımızı söylüyorsunuz. Rusya'da ne gördünüz? Ayrıca anlatımınız o kadar etkiliydi ki, 2006 yılında Rusların Nobel'i Mihail Aleksandroviç Şolohov 100. Yıl Edebiyat Ödülü'nü aldınız.

Biz tabir yerindeyse acemi köşkünde uyuyoruz. Bize anlatılan Rusya, o Rusya değil ve yazılmış bir kitap da yok! Rusya deyince birtakım romantik devrim lafları falan var ama işin aslı öyle değil. Bu durum beni müthiş ilgilendirdi. İçine girdikçe girdim, girdikçe girdim. Ve geldiğim noktada bizimki gibi bir topluma nasıl bir ayna teşkil edeceğini gördüm Rusya'nın. "Bakın kendinizi görün!" gibi. Çok etkiledi Rusya beni. Hatta şunu bile düşünmüşümdür, bu dördüncü cilt bittikten sonra ben bunların hepsini denize atabilir gider intihar da edebilirim diye.

Şundan dolayı söylüyorum: Sanki öğrenilecek başka bir şey kalmıyor gibi veya umut edilecek bir şey de kalmı-

yor gibi Rusya tecrübesini iyi bildiğiniz zaman. Tabii dizlerim titriyordu çünkü yine Türkiye'den bir yabancı ülke hakkında ilk yazan benim. Hele Rusya gibi bir yer hakkında. Ama çevrildi. Kiev Akademisi çevirdi ve bana Şolohov Ödülü getirdi. 100. Yıl Şolohov Ödülü'nü çok önemsedim. Çünkü Şolohov hatırlarsınız aynı zamanda *Durgun Akardı Don*'un Şolohov'u. Stalin Ödülü, Lenin Ödülü ve Nobel alabilmiş tek kişi. Bu müthiş bir şeydir.

Ödül çok iyi geldi bana. Çünkü doğrulandığımı söyledi Rusya tarafından. Ve ben bundan çok korktum. Çünkü Türkiye'de biliyorsunuz oryantalistler Türkiye hakkında olmadık şeyler yazar bir de ödül alırlar. Şaşar kalırsınız bu Türkiye değil, ne anlatıyor bu adamlar, gibi.

Buradan baktığımızda ne dinî ne de yaşam kültürü olarak benzer görünmüyoruz. Sizin bakış açınızdan ortak yönlerimiz, benzerliklerimiz neler?

Bir kere çok yakın bir komşu. Bizim en eski komşumuz. 600, 700 hatta daha fazla yıllık komşumuz, bu bir. İkincisi Rusya bir Asya toplumu… Bizim gibi bize benzeyen bir toplum ve senelerce biz bunu bir türlü göremedik. Hâlbuki görmemiz gerekirdi diye düşünüyorum.

Şöyle ki, düşünün: Ruslar 240 küsur yıl Moğol istilası altında yaşadılar. Moğol dediğiniz zaman bu Cengiz Han. Dünya kadar ortak kelime, âdet, tarih! Daha da ilginç bir tarafı var Ruslar oryantalist değiller Batılılar gibi. Yani İslamiyet'i Araplardan öğrenmemişler, Mısır'dan vs. böyle bir şey yok. Onlara İslamiyet deyince akıllarına Orta Asya geliyor.

Orta Asya'ya geldiğiniz zaman bir başka yakınlık var Rus aydınıyla aramızda. Her şeye rağmen çok büyük farklar var ama Şeyh Şamil'i sizinle oturup konuşabilen bir Rus aydını başka bir şey yani. Ötekine dert anlatmaya çalı-

şırsınız bir sürü. Asya toplumu. O Asya toplumunun getirdiği bütün güzellikler ve sertlikler var.

Bir de dediğim gibi burnunuzun dibinde insanlığın en büyük serüveni yaşandı. Nasıl etkilenmezsiniz ki? Ve de Türkiye'de hiç bilinmiyordu. Ve ben çok merak ediyordum, nasıl oluyor bir topluma böyle ve bizimle olan benzerlik ne olabilir diye. Onun için yaptığımı şey diye düşünüyorum hâlâ, beni çok büyüttü, çok şey öğretti bana. Şimdi dönüp Türkiye hakkında tekrar yazdığım zaman bu Rusya serüvenimden çok yararlanacağımı biliyorum.

Türk edebiyat tarihi içinde müstesna bir yeriniz var. Her kesimden okurunuz var. Solcu da sağcı da siz de kendine ait parçalar buluyor. Okur da bıraktığınız etkiyi nasıl analiz ediyorsunuz? Diğer taraftan Devlet Planlama Teşkilatında (DPT) çalıştınız, Üniversitede ders verdiniz. Bunları bırakıp yazıya başlama sebebiniz neydi?

Birinci yazma nedenim kendi toplumumdur. Şöyle söyleyeyim: ben bu edebiyatı kimseyi eğlendirmek için yapmıyorum. Böyle bir şey yok yani, hoşça vakit geçirsinler, hayır. Ben edebiyatın daha çok Rusya ekolüne inanırım. Yani edebiyatçının bir davası olmalıdır. Davanız yoksa zaten yazmayın. Veya yazacaksanız da basmak etmek gibi şeylere kalkışmasanız da olur. Benim davam bu toprakların üzerinde yaşayan insanlar ve ben hep bunlarla uğraştım. Rusya'yla uğraşırken de onlarla uğraştım.

Bir şeyleri anlatmaya, yorumlamaya, dikkat çekmeye, farkındalık yaratmaya çalışıyorum. Yaptığım bu. Romanlarımı yazarken anlatmanın da ötesinde okuyucuya geçirmeye çalıştığım mesajlarım var. Herhangi bir olayın, herhangi bir oluşumun hatta bir maddenin tek bir yüzü yoktur. Bunu öğrenmek zorundayız hepimiz. Birkaç taraftan bakmayı öğrenmek zorundayız.

ALEV ALATLI

Her yazarın iş edindiği bir alan vardır; kimi unutmaya kafa yorar, kimi algoritmalara, kimi özgürlüklere, kimi şehirlere, kimi finans dünyasına… Alev Alatlı gibi dünya nöbeti tutanlar ise insanlığın bütününde olup bitenleri görmeye çalışırlar. Her zaman elinizden geleni değil, yapılması gerekeni yapın diyerek… Alatlı'nın meselelere bakışını hatırlamak istediğinizde ise romanları ve düşünce eserleri kadar kendisiyle yapılan söyleşilere de dikkat kesilmeniz gerekir. Çünkü kolay cevaplar vermeyi reddeden Alatlı'nın her söyleşisi bizim kendi hikâyemize, Türkiye'nin hikâyesine paralel gelişir.

Ayşe Böhürler'in Alev Alatlı ile yaptığı söyleşileri bir araya getiren *Vasiyetim Nasihatimdir* hakikati ortaya çıkarmak için kendi deniz fenerimizi yakmamız gerektiğini hatırlatma çabasının toplamı. Çokça fakat çoğu zaman noksan hatta hatalı konuşulan meselelere dair kritik müdahaleler bileşkesi olarak bakılabilir söyleşilere. Kadınlar, Türk erkeği, başörtüsü, mutfak, okumuşların ambargosu, özgürlük, eğitim sistemi, kuantum, Çanakkale, ufkumuzu karartan ergen muhalefet, popülizm, İslam, aydınlanma tezgâhı, evrensel dolandırıcılık, Trump ve Amerikan müesses nizamı, hakikat, edebiyat, romanlar, okumak ve elbette Türkiye üzerine hayati önem taşıyan hatırlatmalar… Her yasal hakkın helal olmadığını vurgulayan Alatlı, sadece akıl ve bilgiye dayanarak hüküm vermeyi reddeder, sezgiler ve duygulara da bir o kadar önem verirdi. Çeşitli yayınlar için yapılan söyleşiler bilgi kadar bu hislerin de tercümanıdır.

Gerçeğe itibarını iade eden *Vasiyetim Nasihatimdir* her daim bir şeyler öğrenmeye çalışan kendi deyimiyle mülahaza hanesini hep açık tutan Alev Alatlı'nın dünyasını kavramak için harika bir rehber.

pinaryayincilik
pinaryayincilik
pinaryayinlari

9 786258 675405